

Postępowanie administracyjne, wyd. 13

Autorzy: Szubiakowska M., Wierzbowski M., Wiktorowska A.

Red. M. Wierzbowski

Przedmowa do dwunastego wydania	V
Wykaz skrótów.....	XVII
Wykaz literatury.....	XXI
Rozdział I. Istota i rozwój postępowania administracyjnego	1 1
§ 1. Postępowanie administracyjne na tle innych dziedzin prawa	1 1
§ 2. Rozwój postępowania administracyjnego.....	4 5
§ 3. Standardy europejskie w polskim prawie o postępowaniu administracyjnym	8 7a
Rozdział II. Zagadnienia ogólne	12 8
§ 4. Zakres obowiązywania KPA	12 8
I. Postępowania regulowane przez KPA	12 8
II. Ogólne postępowanie administracyjne	12 9
III. Inne postępowania regulowane przez KPA	17 14
1. Wydawanie zaświadczeń.....	17 14
2. Sprawy skarg i wniosków.....	17 15
§ 5. Zasady ogólne.....	18 16
I. Założenia postępowania ogólnego.....	18 16
II. Pojęcie zasad ogólnych	20 17
III. Omówienie zasad ogólnych	21 18
1. Zasada praworządności	21 18
2. Zasada prawdy obiektywnej.....	23 20
3. Zasada oficjalności.....	23 21
4. Zasada czuwania przez organ administracji nad interesem strony i innych osób biorących udział w postępowaniu.....	24 22
5. Zasada czynnego udziału stron w postępowaniu	25 23
6. Zasada pisemności.....	26 24
7. Zasada dwuinstancyjności.....	26 25
8. Zasada sądowej kontroli legalności decyzji administracyjnych	27 26
9. Zasada trwałości decyzji administracyjnej.....	27 27
10. Zasada szybkości postępowania.....	29 28
11. Zasada nakłaniania do ugody.....	30 29

12. Zasada przekonywania.....	30 30
13. Zasada pogłębiania zaufania obywateli	30 31
14. Zasada uwzględniania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli	32 32
Rozdział III. Podmioty orzekające	34 34
§ 6. Organy administracji.....	34 34
I. Pojęcie organu administracji w KPA	34 34
II. Organy wyższego stopnia i organy naczelne	36 35
§ 7. Właściwości organów administracji.....	38 37
I. Pojęcie właściwości	38 37
1. Właściwość rzeczowa	39 38
2. Właściwość instancyjna	40 38
3. Właściwość miejscowa	42 39
II. Powierzenie wykonywania kompetencji.....	42 40
III. Skutki naruszenia przepisów o właściwości	43 41
IV. Spory o właściwość.....	44 42
1. Spory między organami administracji (w tym między organami samorządu terytorialnego).....	45 42a
2. Spory między organami administracji rządowej a organami jednostek samorządu terytorialnego.....	47 42b
§ 8. Wyłączenie pracownika oraz organu od udziału w postępowaniu	47 43
I. Wyłączenie pracownika	48 44
II. Wyłączenie organu administracji	49 47
Rozdział IV. Strona i podmioty na prawach strony.....	51 48
§ 9. Strona w postępowaniu administracyjnym.....	51 48
§ 10. Podmioty na prawach strony.....	61 59
I. Organizacja społeczna.....	61 59
II. Prokurator	64 61
III. Rzecznik Praw Obywatelskich	67 64
IV. Rzecznik Praw Dziecka	67 64a
V. Inne podmioty działające na prawach strony.....	68 65
Rozdział V. Doręczenia, wezwania i terminy.....	69 66
§ 11. Doręczenia.....	69 66
§ 12. Wezwania	73 68
§ 13. Terminy	73 69
I. Uwagi wprowadzające	74 69
II. Rodzaje terminów	75 70

III. Przywrócenie terminu	77 72
IV. Obliczanie terminów.....	78 73
V. Zachowanie terminu.....	79 74
VI. Terminy załatwiania spraw administracyjnych.....	80 75
VII. Legalne wydłużenie terminów załatwiania spraw	81 78
VIII. Milczenie administracji (bezczynność administracji).....	82 79
Rozdział VI. Wszczęcie postępowania	86 84
§ 14. Wszczęcie postępowania	86 84
§ 15. Protokoły i adnotacje.....	94 90
X Spis treści	
Str. Nb.	
I. Uwagi wprowadzające	94 90
II. Protokoły.....	95 91
III. Adnotacje	96 93
§ 16. Udostępnianie akt	97 94
I. Jawność	97 94
1. Jawność zewnętrzna	97 94
2. Jawność wewnętrzna	98 94
II. Uprawnienia strony wynikające z zasady jawności postępowania..	98 95
III. Ograniczenia jawności	99 96
1. Ograniczenia podmiotowe.....	99 96
2. Ograniczenia przedmiotowe.....	100 97
IV. Prawne zabezpieczenia udostępniania akt	100 98
§ 17. Formy postępowania wyjaśniającego.....	101 99
I. Postępowanie gabinetowe.....	101 99
II. Rozprawa	102 100
1. Obligatoryjność i fakultatywność rozprawy	102 100
2. Część poprzedzająca rozprawę	105 102
3. Część wstępna rozprawy	106 103
4. Część właściwa rozprawy	106 104
§ 18. Postępowanie dowodowe.....	107 105
I. Dowody.....	107 105
II. Uprawdopodobnienie.....	109 106
III. Domniemanie w postępowaniu dowodowym.....	110 107
IV. Rodzaje środków dowodowych	112 108
V. Dowód z dokumentów	114 110

VI. Dowód z zeznań świadków.....	116 113
VII. Dowód z opinii biegłego.....	118 115
VIII. Ogłędziny.....	119 116
IX. Przesłuchanie stron	120 117
X. Zasady postępowania dowodowego	121 118
1. Zasada swobodnej oceny dowodów.....	122 119
2. Ciężar dowodu.....	123 120
3. Jawność wobec strony.....	126 122
4. Bezpośredniość.....	127 123
5. Koncentracja materiału dowodowego.....	128 127
XI. Udział strony w postępowaniu dowodowym.....	129 128
XII. Skutki uchybień w postępowaniu dowodowym	131 130
Rozdział VII. Przerwanie toku postępowania	133 131
§ 19. Zawieszenie postępowania	133 131
I. Obligatoryjne zawieszenie postępowania	133 131
II. Fakultatywne zawieszenie postępowania	136 135
III. Forma zawieszenia postępowania.....	137 136
IV. Skutki prawne zawieszenia postępowania	137 137
V. Podjęcie zawieszonego postępowania	138 138
§ 20. Umorzenie postępowania.....	138 139
I. Obligatoryjne umorzenie postępowania	139 139
II. Fakultatywne umorzenie postępowania.....	140 140
Spis treści XI	
Str. Nb.	
III. Forma umorzenia postępowania	141 141
IV. Stadia, w których postępowanie można umorzyć.....	141 141a
Rozdział VIII. Rozstrzygnięcia w postępowaniu administracyjnym	142 142
§ 21. Decyzja.....	142 142
I. Pojęcie i istota decyzji	142 142
II. Klasyfikacja decyzji.....	146 145
1. Decyzje deklaratoryjne i konstytutywne.....	146 145
2. Decyzje stanowcze (definitywne) i tymczasowe (prowizoryczne)	147 146
3. Decyzje pozytywne i negatywne.....	147 147
4. Decyzje dochodzące do skutku niezależnie od woli adresata lub wskutek wniosku strony.....	148 148
5. Decyzje swobodne i tzw. związane	148 149

6. Decyzje ostateczne i nieostateczne	148 150
III. Treść decyzji	149 151
1. Oznaczenie organu administracji publicznej.....	149 152
2. Data wydania.....	150 153
3. Oznaczenie strony (lub stron) – adresatów decyzji.....	150 154
4. Osnowa – treść rozstrzygnięcia sprawy będącej przedmiotem postępowania administracyjnego	150 155
5. Powołanie podstawy prawnej.....	151 156
6. Uzasadnienie faktyczne i prawne.....	153 157
7. Pouczenie o przysługujących środkach prawnych	156 160
8. Podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego osoby uprawnionej do wydania decyzji	157 161
9. Inne składniki	159 163
IV. Konstrukcje decyzji w orzecznictwie NSA i SN	160 164
V. Zajęcie stanowiska przez inny organ przy wydawaniu decyzji przez organ właściwy.....	161 165
VI. Rygor natychmiastowej wykonalności	162 166
VII. Pisemna (ustna) forma decyzji.....	164 167
VIII. Związanie organu wydana decyzją	164 168
IX. Wadliwość decyzji	165 169
§ 22. Postanowienie.....	167 172
I. Istota i pojęcie postanowienia.....	167 172
II. Klasyfikacja postanowień	168 173
III. Treść postanowienia.....	169 174
IV. Różnice między postanowieniem a decyzją	170 176
§ 23. Ugoda administracyjna	171 177
I. Uwagi wprowadzające	171 177
II. Przesłanki dopuszczalności zawarcia ugody	172 178
III. Podmioty ugody, inicjatywa zawarcia ugody, fazy postępowania i termin zawarcia ugody.....	173 179
IV. Forma i treść ugody	174 181
V. Zatwierdzenie ugody i odmowa zatwierdzenia ugody	175 182
XII Spis treści	
Str. Nb.	
VI. Skutki prawne odmowy zatwierdzenia ugody oraz zatwierdzenia ugody.....	176 184
Rozdział IX. Kontrola prawidłowości decyzji i postanowień w administracyjnym toku	

instancji.....	179 185
§ 24. Założenia kontroli instancyjnej	179 185
I. Ośrodki prawne w postępowaniu administracyjnym. Uwagi wprowadzające.....	179 185
II. Administracyjny tok instancji	181 186
§ 25. Ośrodki prawne.....	182 188
I. Odwołanie od decyzji	182 188
II. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten sam organ	185 192
III. Zażalenie na postanowienie	187 193
§ 26. Postępowanie odwoławcze	188 195
I. Postępowanie odwoławcze przed organem I instancji.....	188 195
II. Postępowanie odwoławcze przed organem II instancji	191 197
III. Cofnięcie odwołania	196 200
IV. Rozstrzygnięcia organu II instancji.....	198 201
1. Decyzja o utrzymaniu w mocy zaskarżonej decyzji (art. 138 § 1 pkt 1 KPA)	198 202
2. Decyzja reformatoryjna.....	199 203
3. Decyzja o uchyleniu zaskarżonej decyzji i umorzeniu postępowania przed organem I instancji (art. 138 § 1 pkt 2 KPA) ..	201 204
4. Decyzja o uchyleniu zaskarżonej decyzji bez żadnych dalszych rozstrzygnięć (art. 138 § 1 pkt 2 KPA).....	203 205
5. Decyzja o umorzeniu postępowania odwoławczego (art. 138 § 1 pkt 3 KPA)	204 206
6. Decyzja kasacyjna (art. 138 § 2 KPA)	205 207
V. Reformatio in peius w postępowaniu odwoławczym.....	208 208
Rozdział X. Weryfikacja decyzji ostatecznych.....	212 211
§ 27. Zagadnienia wstępne.....	212 211
§ 28. Wznowienie postępowania	214 214
I. Przesłanka pierwsza	215 215
II. Przesłanka druga	215 216
III. Przesłanka trzecia.....	216 217
IV. Przesłanka czwarta.....	217 218
V. Przesłanka piąta	218 219
VI. Przesłanka szósta	218 220
VII. Przesłanka siódma.....	218 221
VIII. Przesłanka ósma.....	219 222
§ 29. Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej na podstawie art. 154 i 155 KPA.....	224 226
§ 30. Stwierdzenie nieważności decyzji.....	226 228

I. Przesłanka pierwsza	226 229
II. Przesłanka druga	227 230
III. Przesłanka trzecia.....	229 232
Spis treści XIII	
Str. Nb.	
IV. Przesłanka czwarta.....	229 233
V. Przesłanka piąta	230 234
VI. Przesłanka szósta	231 235
VII. Przesłanka siódma.....	231 236
§ 31. Inne przypadki uchylenia lub zmiany decyzji ostatecznych	234 242
I. Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznej, na mocy której strona nabyła prawo bez zgody strony.....	234 242
II. Zmiana, uchylenie i stwierdzenie wygaśnięcia decyzji na podstawie przepisów pozakodeksowych.....	237 243
Rozdział XI. Uprawnienia prokuratora i Rzecznika Praw Obywatelskich w postępowaniu administracyjnym	239 244
§ 32. Uprawnienia prokuratora	239 244
§ 33. Uprawnienia Rzecznika Praw Obywatelskich.....	242 248
Rozdział XII. Opłaty i koszty postępowania.....	243 249
§ 34. Zasady wnoszenia należności przez stronę.....	243 249
I. Opłaty.....	243 249
II. Koszty postępowania	245 250
III. Inne należności.....	247 251
Rozdział XIII. Postępowania uproszczone.....	249 253
§ 35. Wydawanie zaświadczeń	249 253
I. Pojęcie zaświadczenia.....	249 253
II. Zakres podmiotowy	250 253
III. Tryb wydawania.....	251 254
§ 36. Skargi i wnioski.....	254 255
I. Zagadnienia ogólne.....	254 255
II. Skargi	258 258
III. Wnioski	260 259
Rozdział XIV. Postępowanie podatkowe.....	261 260
§ 37. Regulacja postępowania podatkowego	261 260
§ 38. Organy orzekające	266 268
§ 39. Zasady ogólne.....	270 278

§ 40. Wyłączenie pracownika organu podatkowego oraz organu.....	277 291
§ 41. Strona w postępowaniu podatkowym.....	280 302
§ 42. Podmioty na prawach strony w postępowaniu podatkowym	285 309a
§ 43. Załatwianie spraw.....	286 310
§ 44. Doręczenia.....	288 314
§ 45. Wezwania	291 318
§ 46. Przywrócenie terminu	292 321
§ 47. Wszczęcie postępowania	293 322
§ 48. Protokoły i adnotacje.....	298 327
§ 49. Udostępnienie akt	298 328
XIV Spis treści	
Str. Nb.	
§ 50. Dowody	299 330
I. Dowody.....	299 330
II. Dowody o szczególnym charakterze	302 333
III. Pozostałe dowody	305 337
§ 51. Rozprawa.....	307 340a
§ 52. Zawieszenie postępowania	308 341
§ 53. Decyzje.....	312 346
§ 54. Postanowienia.....	314 353
§ 55. Odwołanie	315 354
§ 56. Zażalenia	321 366
§ 57. Wznowienie postępowania	321 368
§ 58. Stwierdzenie nieważności.....	322 370
§ 59. Uchylenie lub zmiana decyzji ostatecznych.....	323 372
§ 60. Wygaśnięcie decyzji	325 376
§ 61. Odpowiedzialność odszkodowawcza	326 378
§ 62. Kary porządkowe.....	326 381
§ 63. Koszty postępowania	328 385
Rozdział XV. Postępowanie egzekucyjne w administracji	330 387
§ 64. Regulacja egzekucji administracyjnej.....	330 387
I. Zarys rozwoju regulacji prawnej	330 387
II. Zakres regulacji.....	334 388
III. Podmioty postępowania egzekucyjnego	339 390
1. Organ egzekucyjny.....	339 390
2. Wierzyciel	342 395

3. Zobowiązany	343 396
4. Prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich, organizacja społeczna	344 397
5. Uczestnicy postępowania	344 398
§ 65. Ośrodki egzekucyjne.....	346 399
I. Założenia ogólne.....	346 399
II. Ośrodki egzekucyjne obowiązków o charakterze pieniężnym	347 400
1. Egzekucja z pieniędzy.....	347 401
2. Egzekucja z wynagrodzenia za pracę.....	348 402
3. Egzekucja ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego oraz renty socjalnej	349 403
4. Egzekucja z rachunków bankowych	349 404
5. Egzekucja z innych wierzytelności pieniężnych.....	351 405
6. Egzekucja z praw z instrumentów finansowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub innych rachunkach oraz z wierzytelności z rachunków pieniężnych	351 406
7. Egzekucja z papierów wartościowych niezapisanych na rachunkach papierów wartościowych.....	352 407
8. Egzekucja z weksła	353 408
9. Egzekucja z autorskich praw majątkowych i praw pokrewnych oraz z praw własności przemysłowej	354 409
Spis treści XV	
Str. Nb.	
10. Egzekucja z udziału w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.....	355 410
11. Egzekucja z pozostałych praw majątkowych.....	356 411
12. Egzekucja z ruchomości.....	356 412
13. Egzekucja z nieruchomości.....	357 413
14. Szczególne zasady egzekucji należności pieniężnych	359 414
III. Egzekucja obowiązków o charakterze niepieniężnym	361 415
1. Grzywna w celu przymuszenia	361 416
2. Wykonanie zastępcze	362 417
3. Odebranie rzeczy ruchomej.....	363 418
4. Odebranie nieruchomości, opróżnienie lokali i innych pomieszczeń..	364 419
5. Przymus bezpośredni.....	366 420
§ 66. Postępowanie zabezpieczające	366 421
§ 67. Tok postępowania egzekucyjnego.....	369 422
I. Zasady postępowania egzekucyjnego	369 422

1. Zasada obligatoryjnego podejmowania egzekucji	370 422a
2. Zasada legalności	371 422b
3. Zasada stosowania najłagodniejszego środka egzekucyjnego... ..	371 422b
4. Zasada niedopuszczalności stosowania środków egzekucyjnych, gdy odpadła podstawa prowadzenia egzekucji.....	371 422d
5. Zasada poszanowania minimum egzystencji	372 422e
6. Zasada zagrożenia	372 422f
7. Zasada niezależności postępowania egzekucyjnego	372 422g
8. Zasada prawdy obiektywnej.....	373 422h
II. Wszczęcie postępowania egzekucyjnego	373 423
III. Zbieg egzekucji.....	377 425
IV. Zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego.....	378 426
V. Postępowania uproszczone	382 427
VI. Ośrodki prawne w postępowaniu egzekucyjnym.....	383 428
1. Zarzuty	384 429
2. Zażalenie	386 433
3. Skarga na czynności egzekucyjne	386 434
4. Wniosek o wyłączenie spod egzekucji.....	387 435
5. Żądanie zmiany lub uchylecia postanowienia w trybie przepisów KPA.....	387 436
VII. Ośrodki nadzoru w postępowaniu egzekucyjnym.....	389 437
VIII. Koszty postępowania egzekucyjnego	390 438
IX. Udzielanie pomocy obcemu państwu oraz korzystanie z jego pomocy przy dochodzeniu należności pieniężnych.....	392 439
Rozdział XVI. Pozycja prawna sądów administracyjnych i postępowanie przed sądami administracyjnymi	395 440
§ 68. Pozycja prawna sądów administracyjnych	395 440
I. Podstawy prawne działania sądów administracyjnych	395 440
II. Organizacja sądownictwa administracyjnego – uwagi ogólne	399 441
III. Organizacja wojewódzkich sądów administracyjnych	401 447
XVI Spis treści	
Str. Nb.	
IV. Organizacja Naczelnego Sądu Administracyjnego.....	403 451
V. Zakres właściwości sądów administracyjnych	405 453
VI. Zakres właściwości Naczelnego Sądu Administracyjnego.....	408 455
§ 69. Postępowanie przed sądami administracyjnymi	409 456

I. Podstawowe zasady postępowania przed sądami administracyjnymi.....	409 456
1. Zasada prawa do sądu	409 456
2. Zasada dwuinstancyjności.....	409 457
3. Zasada legalności	410 458
4. Zasada informowania (zasada udzielania pomocy prawnej stronom)	411 459
5. Zasada jawności	411 460
6. Zasada ekonomii procesowej	412 461
II. Sąd administracyjny – arbiter postępowania	413 462
1. Właściwości sądu administracyjnego.....	413 462
2. Wyłączenie sędziego	413 463
3. Skład sądu	414 464
III. Strony i inni uczestnicy postępowania przed sądami administracyjnymi	415 465
1. Strony postępowania	415 465
2. Uczestnicy postępowania	416 466
3. Zdolność sądowa i procesowa.....	417 467
4. Pełnomocnictwo	419 468
IV. Pisma w postępowaniu sądowym	420 469
V. Wniosek o wszczęcie postępowania	421 470
VI. Skarga do sądu administracyjnego.....	422 471
1. Legitymacja skargowa.....	422 471
2. Wyczerpanie środków zaskarżenia.....	423 472
3. Terminy i tryb wniesienia skargi	425 473
4. Uiszczenie wpisu.....	426 474
5. Inne wymogi formalne – forma i treść skargi jako pisma procesowego.....	426 475
VII. Skutki prawne skargi.....	427 476
1. Względna suspensywność skargi	427 476
2. Cofnięcie skargi.....	428 477
3. Odrzucenie skargi, oddalenie lub uwzględnienie skargi	428 478
VIII. Doręczenia	429 479
IX. Terminy	432 480
1. Uwagi ogólne	432 480
2. Przywrócenie terminu	432 481
X. Posiedzenia sądowe	433 482
XI. Postępowanie mediacyjne.....	434 483
XII. Postępowanie uproszczone	435 484
XIII. Zawieszenie postępowania.....	436 485

XIV. Umorzenie postępowania.....	438 486
XV. Orzeczenia sądowe.....	438 487
1. Wyroki.....	438 487
Spis treści XVII	
Str. Nb.	
2. Postanowienia.....	440 488
3. Zakaz reformationis in peius.....	441 489
4. Prawomocność orzeczeń	441 490
5. Sankcje za niewykonywanie orzeczeń sądowych	442 491
5.1. Wymierzenie organowi grzywny.....	442 492
5.2. Wystąpienie prezesa sądu lub składu orzekającego	443 493
5.3. Roszczenie o odszkodowanie.....	443 494
XVI. Weryfikacja orzeczeń sądów administracyjnych	444 495
1. Skarga kasacyjna	444 496
2. Zażalenie	447 497
3. Wznowienie postępowania.....	449 498
4. Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia	
XVII. Wykonywanie orzeczeń sądowych	454 499
XVIII. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt	454 500
XIX. Przepisy z zakresu postępowania w obrocie zagranicznym	455 501
XX. Koszty postępowania	456 502
1. Zwrot kosztów postępowania między stronami	456 502
2. Koszty sądowe.....	457 503
2.1. Wpis	458 504
2.2. Opłata kancelaryjna.....	458 505
2.3. Wydatki	459 506
3. Zwolnienie od kosztów sądowych	459 507
3.1. Prawo pomocy.....	460 508
Indeks rzeczowy	463